

Література

1. Болонський процес : тенденції, проблеми, перспективи / Укл. В.П.Бех, Ю.Л.Маліновський [за ред. В.П. Андрущенко]. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – 221 с.
2. Лаврентьев Г.В. Инновационные обучающие технологии в профессиональной подготовке специалистов / Г.В. Лаврентьев, Н.Б. Лаврентьева, Н.А. Неудахина. – Ч.2. – Барнаул : Изд-во Алт. ун-та, 2002. – 232 с.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу [за ред. В.Г. Кременя]. – Тернопіль : вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 147 с.
4. Рейтинг в освіті // Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 768.
5. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Наказ МОН України, № 48, 23.01.2004 р. // Освіта. – 2004. – 11-18 лютого.
6. Шмидт С.П. Реализация технологии модульного обучения в подготовке учителя иностранного языка [Электронный ресурс] / Светлана Павловна Шмидт // Фестиваль педагогических идей „Открытый урок”. – 2008/09 уч. год. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/550909/>

Анотація

Стаття присвячена проблемі модульно-рейтингового оцінювання студентів вищих навчальних закладів. Особливу увагу приділено суті й особливостям застосування рейтинг-листу як засобу оцінювання практичної підготовки майбутніх педагогів.

Аннотация

Статья посвящена проблеме модульно-рейтинговой оценивания студентов высших учебных заведений. Особое внимание уделено сущности и особенностям применения рейтинг-листа как средства оценивания практической подготовки будущих педагогов.

Summary

The article focuses on the peculiarities of using tool “rating list” in the evaluation of results of practical teaching of future teachers.

Ключові слова: рейтинг-лист, оцінка, оцінювання, засоби оцінювання, педагогічна практика.

Ключевые слова: рейтинг-лист, оценка, оценивание, средства оценивания, педагогическая практика.

Key words: Rating list, educational assessment, assessments means, pedagogical practice.

Подано до редакції 14.03.2011.

УДК: 37.01.008:373.5.035:613

© 2011

Воскобойнікова Г.Л.

ФОРМУВАННЯ МЕДИКО-ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Одним з важливих напрямків реформування освітньої галузі є вдосконалення системи професійної підготовки майбутніх фахівців на науковій основі, що забезпечуватиме необхідний фаховий рівень, конкурентоспроможний, гарантуючий самореалізацію випускника ВНЗ, адаптований до запитів суспільства і часу.

Реформування системи освіти в Україні обумовлює поєднання складових альтернативних парадигм сучасної освіти: компетентнісного підходу і гуманістичного.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Громадянське суспільство, його демократичні принципи та цінності, на які сьогодні орієнтується й українська спільнота, адекватно скеровують особу на високу професійну компетентність, активну і принципову поведінку в усіх життєво творчих процесах.

Загальноновизнаним є твердження про те, що які ідеї, зміст і морально-етичні норми сповідуються і реалізуються сьогодні освітою, таким буде суспільство у недалекому майбутньому. Насамперед мова йде про те, що оновлена освіта покликана формувати не лише носія певних знань, але й творчу особистість, здатну використовувати отримані знання для конкурентоспроможної ціленаправленої діяльності в будь-якій сфері суспільного життя.

Саме творча особистість, яка усвідомлено реалізувала себе в суспільній ієрархії та діяльністю якої задоволене суспільство, спроможна активно і ефективно впливати на висхідний розвиток сучасних країн. Суспільна потреба спонукає сучасну школу, її вчителів та педагогів-науковців до пошуку нових педагогічних ідей, технологій, методів та підходів, до поширення і запровадження передового педагогічного досвіду

Під поняттям “компетентнісний підхід” розуміють спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Компетентнісний підхід скеровує освіту на формування цілого набору компетентностей (знань, умінь, навичок, ставлень тощо).

Традиційна система освіти акцентувала основні зусилля на набутті знань, умінь і навичок, що догматично абсолютизувало знання і формувало знаннєвий підхід до навчання. [3; 6].

Традиційна система освіти ґрунтується на соціоцентричному підході, в межах якого мета розвитку особистості – її соціалізація і професіоналізація з позицій максимальної суспільної корисності. В межах даної моделі реалізується уявлення про те, що основною метою освіти є оволодіння певними знаннями, уміннями і навичками, тобто зовнішньо заданими нормативами.

У межах існуючої методологічної орієнтації функціонує не лише трансляційна, але й оперативна модель навчання, яка спирається на розроблену психологічною наукою теорію діяльності. Навчання і уміння при цьому вибудовується на основі еталонного зразка означеної діяльності чи її висхідних опорних начал. На основі цього підходу вибудовується програмоване алгоритмізоване навчання на основі поетапного формування розумових дій [1, с. 8].

Максимальну адаптацію системи освіти до темпів розвитку суспільства, її ефективне реформування може забезпечити тільки інноваційна освітня діяльність [2; 4; 5;].

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є висвітлення розробки і впровадження моделі науково-методичної системи забезпечення формування медико-валеологічної компетентності в процесі професійної підготовки та професійного розвитку учителів початкової школи.

Виклад основного матеріалу дослідження... Успішну професійну діяльність сучасного учителя забезпечує високий рівень педагогічної компетентності. Педагогічна компетентність визначається як динамічний феномен, що систематично змінюється – удосконалюється під впливом розвитку суспільства, підвищення якості професійної освіти та власної професійної діяльності. Водночас професійна компетентність визначається як комплекс ключових компетентностей, які забезпечують достатній фаховий рівень для здійснення професійної діяльності відповідно запитів суспільства, конкурентоспроможності на ринку праці, отже самореалізації майбутніх фахівців.

Модель науково-методичної системи забезпечення формування медико-валеологічної компетентності включає теоретичні, методичні, змістовно-процесуальні основи організації педагогічного процесу професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи та їх подальшого професійного розвитку. В моделі визначено педагогічні умови, що забезпечують ефективність педагогічного процесу формування медико-валеологічної компетентності майбутнього учителя початкової школи та удосконалення набутого рівня фахової компетентності як безперервного процесу професійного розвитку у майбутній педагогічній діяльності.

Науково-методична система визначає структурні компоненти медико-валеологічної компетентності, організаційні засади та критерії: критерій сформованості фахово-особистісно значущих якісних показників, необхідних для формування медико-валеологічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи; інтелектуально-розвиваючий, організаційно-процесуальний з якісними показниками теоретичних знань, сформованості системи практичних умінь та навичок що є розвиваючими складовими медико-валеологічної компетентності майбутнього учителя початкової школи на всіх етапах педагогічного процесу (рис. 1).

Розроблена модель надає можливість раціональної організації педагогічного процесу формування медико-валеологічної компетентності в процесі професійної підготовки майбутнього учителя початкової школи та подальшого професійного розвитку на засадах удосконалення набутої фахової компетентності.

На основі загально дидактичних та специфічно дидактичних принципів: системності; наступності; неперервності педагогічного процесу нами визначено принципи, що забезпечують формування медико-валеологічної компетентності: інтеграції біологічних, медичних та валеологічних знань, міждисциплінарних зв'язків; поєднання особистісно орієнтованої педагогічної інноватики, технологій інтерактивного навчання з використанням сучасних технічних засобів, зокрема мультимедійного супроводу, новітніх інформаційних технологій для аудиторних, позааудиторних занять та дистанційного навчання.

Модель також визначає комплекс засобів, що задіяні на всіх етапах педагогічного процесу формування медико-валеологічної компетентності у майбутнього учителя початкової школи.

З метою побудови науково-методичної системи, яка б забезпечувала подальше удосконалення набутої в процесі професійної підготовки медико-валеологічної компетентності в майбутній педагогічній діяльності нами визначено педагогічні підходи, основними з яких є компетентнісний та акмеологічний підхід, що забезпечує домінування розвитку творчих здібностей особистості майбутнього педагога після закінчення ВНЗ, самовдосконалення не тільки в процесі післядипломної освіти, але й самостійне навчання та професійний розвиток з використанням новітніх інформаційних ресурсів і технологій.

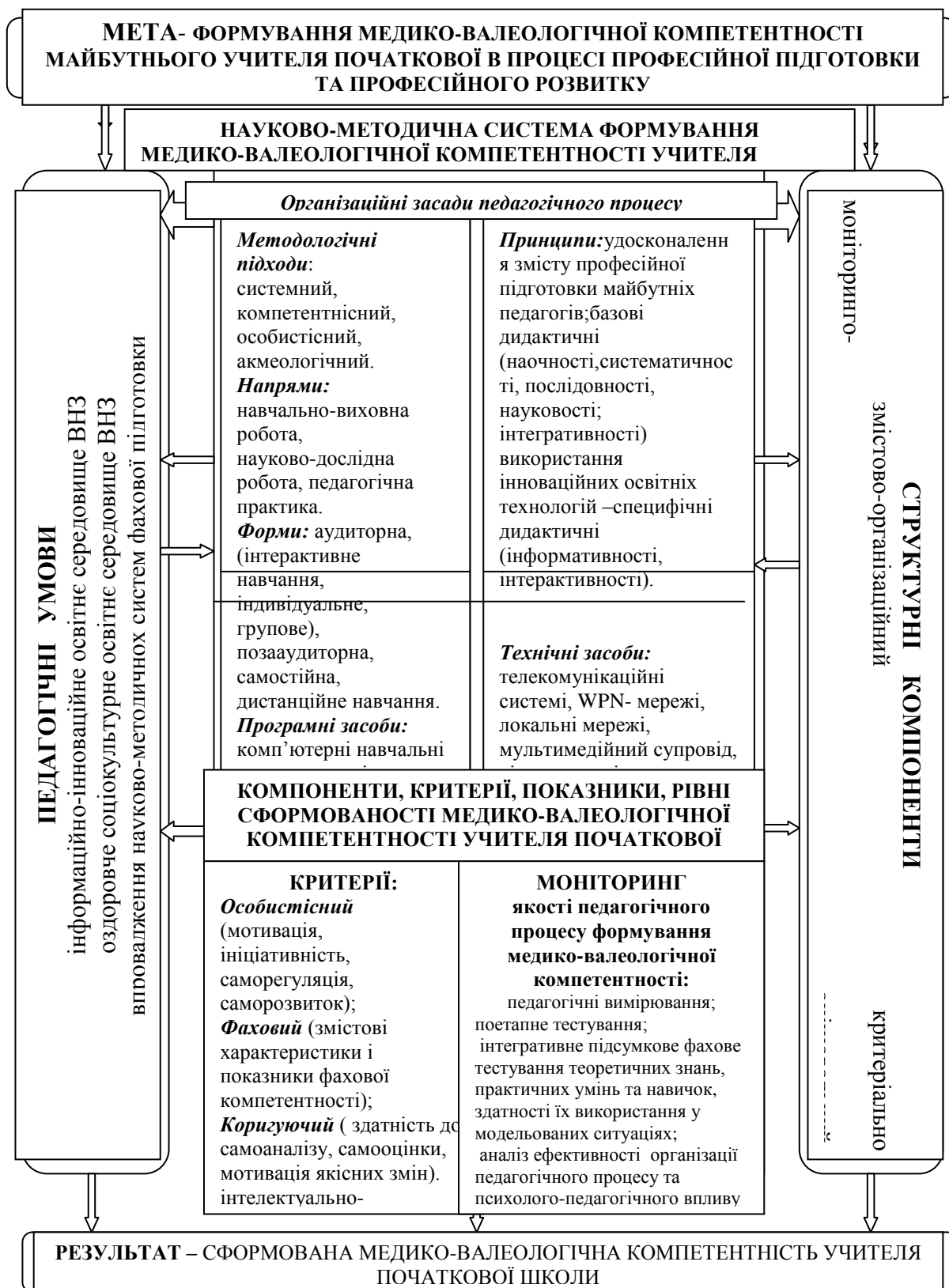

Рис.1. Модель науково-методичної системи формування медико-валеологічної компетентності майбутнього учителя початкової школи

Модель науково-методичної системи формування медико-валеологічної компетентності майбутнього учителя початкової школи є структурною сукупністю елементів, які є створюючими та розвиваючими компонентами якісних ознак, що є комплексними складниками означеної фахової компетентності.

Висновки. Компетентнісний підхід є одним з визначальних в процесі модернізації та реформування системи професійної підготовки майбутніх педагогів.

Модель науково-методичної системи формування медико-валеологічної компетентності забезпечує раціональну організацію педагогічного процесу, створення педагогічних умов, що забезпечують набуття означеної фахової компетентності в процесі професійної підготовки та професійного розвитку учителів початкової школи.

Перспективами подальших розвідок у напрямку досліджень є впровадження та перевірка ефективності моделі науково-методичної системи формування медико-валеологічної компетентності в процесі професійної підготовки та професійного розвитку учителів початкової школи.

Література

1. Зязюн І.А. Мета і характер розвитку особистості з точки зору альтернативних парадигм сучасної освіти / І.А.Зязюн // Технології управління освітніми закладами: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Полтавський держ. пед. ун-т імені В.Г.Короленка. – Полтава, : Полт. держ. пед. ун-т імені В.Г.Короленка, 2011. – С.8-9.
2. Ничкало Н.Г. Стандарти професійної освіти: проблеми методології і творчих пошуків / Н.Г.Ничкало //Професійна освіта : педагогіка і психологія. –К. : ВІПОЛ, 2000. – 486 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М.Фіцула. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.
4. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність. / В.В.Химинець. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2007. – 364 с.
5. Химинець В.В. Інновації в початковій школі. / В.В.Химинець, М.Ю.Кірик. – Ужгород : Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2008. – 344 с.
6. Черепанов В.С. Экспертные оценки в педагогических исследованиях. – М. : Педагогика, 1989. –152 с.

Анотація

Стаття присвячена проблемі створення науково-методичної системи формування медико-валеологічної компетентності в процесі професійної підготовки та професійного розвитку майбутніх учителів початкової школи. Представлена та теоретично обґрунтована модель науково-методичної системи є структурною сукупністю елементів, створюючих компонентів якісних ознак, що є комплексними складниками означеної фахової компетентності. Розроблена модель визначає раціональну організацію педагогічного процесу, педагогічні умови, що забезпечують набуття означеної фахової компетентності в процесі професійної підготовки та професійного розвитку учителів початкової школи.

Аннотация

Статья посвящена проблеме создания научно методической системы формирования медико-валеологической компетентности в процессе профессиональной подготовки и профессионального развития будущих учителей начальной школы. Представленная и теоретически обоснованная модель научно методической системы является структурной совокупностью элементов, образующих компонентов качественных признаков, которые являются комплексными составляющими отмеченной профессиональной компетентности. Разработанная модель определяет рациональную организацию педагогического процесса, педагогические условия, которые обеспечивают приобретение обозначенной профессиональной компетентности в процессе профессиональной подготовки и профессионального развития учителей начальной школы.

Summary

The article is devoted the problem of creation scientifically of the methodical system of forming of mediko-valeological competence in the process of professional preparation and professional development of future teachers of initial school. Presented and in theory grounded model scientifically methodical system, which are the structural aggregate of elements, formative components of high-quality signs which are the complex constituents of the noted professional competence. The developed model determines rational organization of pedagogical process, pedagogical terms which provide acquisition of the marked professional competence in the process of professional preparation and professional development of teachers of initial school.

Ключові слова: компетентнісний підхід, акмеологічний підхід, медико-валеологічна компетентність, науково-методична система, професійна підготовка, професійний розвиток учителя початкової школи.

Ключевые слова: компетентностный подход, акмеологический подход, медико-валеологическая компетентность, научно- методическая система, профессиональная подготовка, профессиональное развитие учителя начальной школы.

Key words: competence approach, akmeological approach, medical-valeological competence, scientific- methodical system, professional preparation, professional development of teacher of initial school.

Подано до редакції 14.03.2011.